

KGST-ülés Moszkvában

Moszkvában két napon át ülésezett a KGST Külkereskedelmi Állandó Bizottsága. Megvitatott a specializált termékekkel való kereskedelem további kiszélesítésének problémáit, tárgyalta az átszámítási rubel-ekkel történő sokoldalú elszámolási rendszerre való áttéréssel összefüggő kérdésekről.

A kölcsönös megértés és barátság szellemében lefolytatott megbeszéléseken megfigyelő minőségben jelen voltak a Kínai Népköztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Kuba-i Köztársaság és a Vietnami Demokratikus Köztársaság képviselői is. (MTI)

Ülésezett a TIT IV. közgyűlésének előkészítő bizottsága

Júniusban tartják a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat IV. országos kongresszusát. Minden megyében járási, városi, illetve megyei küldöttközgyűlések előzik meg a kongresszust. Szegeden tegnap, szombaton délután a TIT Kárász utcai székházában ülést tartott a megyei küldöttközgyűlés előkészítő szervező bizottsága.

Csenke László, a megyei tanács művelődésügyi osztályának helyettes vezetője, a bizottság elnöke ismertette a következő hetekben elvégzendő feladatokat. Ezeknek központi kérdése a szakosztályi plenáris ülések és a területi küldöttgyűlések előkészítése. A bizottság tagjai

felosztották egymás között a megye területét és vállalták egy-egy járást, illetve városi küldöttközgyűlésének előkészítését. Legelőször február 22-29 között a Szeged városi, illetve járási küldöttközgyűlést tartják meg. Március 10 és 31 között kerül sor a szakosztályok plenáris üléseire.

A IV. küldöttközgyűlés előkészítő bizottságok is megkezdték munkájukat. A jelentéselőadó bizottság első ülést már megtartották. Dr. Ormos Pál elnökletével albizottságot hoztak létre. Ennek feladata az eszmel offenzívát és a termelést segítő ismeretterjesztő tevékenység vizsgálata. A bizottság legközelebbi ülésén megtárgyalja a beszámoló léziseit.

Világszínvonal

Sűrűn esik róla szó. Emlegetik a rádióműsorban, olvashatunk róla az újságokban, vitatkoznak fölötté az irodákban. Napjainkban valahogy „vonalba” vág. Elsődleges feladatunk, hogy elérjük — gépi berendezéseinkkel, technológiánkban, gyártmányainkkal — a Világszínvonalat.

Cipőgyár: Hasonlítható adatokra volna szükség

— Világszínvonal? — és egy nagy sóhaj — fogas kérdés. Nem ismerem annyira a helyzetet, hogy egyáltalán beszélni tudjak róla.

A szegedi cipőgyár főként külföldre termel. Magyar túrsarkában kopognak végig többek között Finnország, Nigéria, Svédország, Norvégia, Hollandia, Dánia utcáin. A magyar cipőipar termékei izlások, szépek, tartósak.

— En mégsem tudom meghatározni, hogy megütköz-e a világszínvonal mércejét. — Greminger Dezső, a cipőgyár főmérnöke nyilatkozik így.

— Az, hogy exportálunk, szerintem nem mérce. Az export nagymértékben az eladási áron múlik. Mi, mint vállalat, elkészítjük a cipőt, bemutatjuk a külkereskedlemnek, ők ismerik a vevők igényeit, megrendelik a típusot, vagy nem. A világszínvonalról a külkereskedelmi szakemberei tudnának bővebb és precízebb felvilágosítást adni. Minket nem tájékoztatnak arról, hogy tulajdonképpen hol állunk. Pedig szükségünk volna összemérhető, hasonlítható adatokra, tájékoztató előadásokra.

Gumigyár: Anyagi kérdés

Alig két éve még kukoricatábla terebélyesedett a helyén. S a gumigyárból is hiányzik még minden, ami valódi gyárrá tenné. Még nem népesült be gépekkel, munkásokkal. De a nagycsarnok falai már tanúskodnak: hatalmas üzem születik itt.

— Lépést tartani az újjal, mindig a legújabb technológiával úgy, hogy az esztétikailag is jobb és szebb legyen. — Rainer Károly a gumigyár műszaki vezetője már üzemnek látja az üres termeket. — A mi feladatunk ebben az esztendőben elsősorban az lesz, hogy a pesti üzemet, amennyire lehet, tehermentesítsük. De emellett már előre gondolkodunk.

— Talán néhány példát: A tömlőket régen csak gumiból készítették. A ma követelménye: igyekezzünk műanyagból ugyanolyan, vagy jobb minőségűt gyártani. A hevederszövet a másik példánk. Kizárólag pamutból készült. Ma már műselyemből is. A jövő perspektívája a műanyag volna. És itt kell megemlíteni: egy laboratóriumi vizsgálat izgalmas feladatát: a gumi és a műanyag kötésének kikísérletezését.

— Világszínvonal... Nagy területet ölel fel. Rengeteg tényezőtől tevődik össze. Azt hiszem anyagi kérdés is.

Textilművek: Kicsit automatizálás

— Mi már sokat vitatkoztunk erről. Végül következtetést nem tudtunk levonni. Nem, mert országunk és követelményeként másnak és másnak látszik ez a bizonyos világszínvonal.

A textilművek most épül. Az üzem régi része, a fonoda Rekonstrukciónak szemtanú lehetünk. Az új gyár-egység a szövődés épülete pedig, tavaly külföldi szakemberek irányításával „mött ki a földből”. Hozzátehetjük: világszínvonalon. Konstruktív felépítésének munkatempójában is. Nagy Sándor, az üzemóriás főmérnöke:

— Az épület valóban egyszerű. A berendezése? No, a kínai gépek nem érik el már mai szemmel mérve sem, a világszínvonalat. A vetülváltós gépekénél már egy jó lépéssel modernebbek az angol gyártmányú csévéváltós gépek. Az iparág gépparkját ismervem mégis azt kell mondanom, hogy nekünk már ez is világszínvonalat jelent.

— A fonoda, a régi üzemrész új berendezést kap. Ide már a világi legkorszerűbb — jelenleg legkorszerűbb — gé-

pei érkeznek. És a géppark újvonalúsága mellé miltán említhetjük technológiánk korszerűségét is. Fonalaink rövidített eljárással készülnek. Alkalmazott technológiánknál rövidebbet a világon sehol sem ismernek.

— A világszínvonal kicsit automatizálás is. És ahol kevés a munkaerő, a kényszer rászorít az automatizálásra.

Újszegedi kender: Speciális felkészülés

— Mostanában téma, de nem olyan egyszerű, hogy könnyen meg tudjam határozni. Nemcsak attól függ, hogy növekszik-e az export. Ez még nem jelenti, hogy elértük a világszínvonalat.

Pedig sokan gondolják: az export a legjobb mérce. De nem biztos, hogy a valamit el lehet adni, az kiállja a száz százalékos kritikát.

— Itt van a mi ponyvánk. — A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat újszegedi szövőtelepén dolgozik Bakó László a festőde vezetője. — Ezzel az alapanyaggal, így ahogy mi gyártjuk, keresett cikk ez a ponyva. De a világszínvonal már megjelentek a szintetikus ponyvák, s a vi-

lágyszínvonal mércejét ők szabják meg.

— A világszínvonal eléréséhez speciális felkészülés kell és műszaki tájékozottság. Külföldi utazások, idegen nyelvű folyóiratok rendszeres olvasása. És ezt a célt szolgálja a most alakuló műszaki tájékoztató szolgálat is. Világszínvonal. Sűrűn esik róla szó.

M. E.

Pusztuló értékek a szegedi irodalmi múzeumban

MIKOR RENDEZIK ÚJJA A KIÁLLÍTÁST?

Miskolci Gábor veszprémi tanár a nyáron Szegeden járt, s a látványok meglepetésként közben megnézte a szegedi múzeum irodalmi kiállítását. Amint látott, megdöbbenett. Olyan ez a múzeum — számolt be tapasztalatairól a Tiszatáj hasábjain — mint egy temető. Klasszikus írónak eredeti kéziratát, pótolhatatlan újságpéldányok pusztulnak, romlanak benne. Nem egy kézirat olvashatatlanra fakult már, s több tárlóban vastag por lepte be a kiállított anyagot.

Ennek lassan fél esztendője. De a múzeum irodalmi kiállítását változatlanul olyan éroskatag állapotban van ma is, mint akkor. Elég egy rövid sétát tenni a kiállításon, s a látogató meggyőződhet arról, hogy a múzeum valóban siralmas állapotban van, s fejrissítésért, újrendezésért, felújításért kiált ott minden.

Egy kiállítás megöregszik

Az irodalmi múzeum az idén kilencéves. Jóval öregebb, mint a legtöbb hozzá hasonló úgynevezett állandó kiállítás. Ezek ugyanis — bármennyire is állandó kiállítás a nevük — öt-hat év alatt általában elavulnak, túllép rajtuk az idő. Ez történt a szegedi irodalmi múzeummal is. Kilenc év alatt alaposan elmaradt az életől, anyaga elavult, korszerűtlenné vált, megöregedett. A Szovjetunióban például Tömörkény István novelláit önálló kötetben is kiadták már. Ez a könyv azonban nem látható a kiállításon, csak egy olyan orosz nyelvű kötet, amelyben más magyar elbeszélőkön kívül Tömörkény is szerepel. Ugyanez történt Mórval is. Műveinek sorozatos kiadásában már a nyolcadik kötetnél járunk. A kiállításon viszont csak három látható belőlük.

Ami a legjobban fáj

A hasonló példák számát lehetne még szaporítani, de fölösleges. A lényeg ennyiből is nyilvánlik: a múzeum anyagának fejrissítésére, újrendezésére, bővítésére — már csak emiatt is — egyetlen szükség van.

A legfőbb azonban az, hogy ezen a kiállításon pótolhatatlan értékek mennek tönkre. Minden múzeumnak — a szegedi irodalmi múzeumnak is — az lenne a feladata, hogy mentse, megőrizze az értékeket. Itt, sajnos, bármennyire is megdöbbenő, ennek éppen az ellenkezője történik. A kilenc évvel ezelőtti kirakott kéziratok a napnyári hatására kifakultak, megsárgultak, törékenyebbé váltak, s ha ez így megy tovább, félt, hogy teljesen tönkremennek és úgy szemállanak, mint a lángok közé vetett papír hamuja.

De más bajok is vannak. Annak idején ezeknek a nagyértékű kéziratoknak egy részét — ki tudja, miért? — úgy állították ki, hogy egyszerűen a falra ragasztották őket. A többi között így látható például Juhász Gyula Hulladogál a fa levele című verse is. A ragasztás miatt aztán ezek a kéziratok most már örökre a falon maradnak. Vagy talán majd letérik, leszakítják és ezzel azonnal tönkre is tesszik őket?

Hasonló állapotban van a kiállított újságok jó része is. Ezeket is kiszívták a nap, ezek is megsárgultak, törékenyebbé, kötésre alkalmatlanná váltak. A felszabadulás után Szegeden először megjelent újság, a Szegedi Népköztársaság példányai is erre a sorsra jutottak.

Elzárva a kutatók elől

Bonyolítja a helyzetet, de még sürgősebbé teszi a múzeum felújítását, újrendezését, hogy a kiállított anyag egy része — kéziratok, újságok, könyvek — nem a Móra Ferenc Múzeum, hanem a Somogyi-könyvtár tulajdonába tartoznak. Érthető, hogy a könyvtár félti ezeket az anyagokat a pusztulástól. De nemcsak azért szeretné visszaszerezni őket, hanem azért is, hogy pégre a kutatók, tudósok rendelkezésére bocsáthassa. A könyvtárnak végtére is ez a feladata.

Szabó Imre a könyvtár pártvezetőjének titkára, miközben együtt végignéztük az irodalmi kiállítást, sorra megmutatta azokat a fontos, az egész országban sehol sem található, a tudományos munka számára tehát felbecsülhetetlen értékű kiadványokat és kéziratokat, amelyekhez kilenc esztendő óta nem juthatnak hozzá a kutatók. Néhány példa a sok közül. A Párttörténelmi Intézet egyik munkatársának a Szegedi Népköztársaságra lett volna szüksége. Nem kaphatta meg. A Legújabbkori Történelmi Múzeum egyik kutatója Kossuth leveleit akarta a nyáron tanulmányozni. A könyvtár kénytelen volt üres kézzel elbocsátani.

Dr. Péter László, az ismert irodalomtörténész és Tóth Béla, a népszerű szegedi író — mindketten a Somogyi-könyvtár munkatársai — elmondották, hogy a kiállított kéziratok lassan olyan állapotba kerülnek, hogy már fényképet sem lehet és nem is érdemes készíteni róluk. Az elhalványult betűk ugyanis nem látszanak a másoláson.

A tizenkettedik órában

Tette valamit a Somogyi-könyvtár azért, hogy anyagait visszaszerezze? Sokat tett. Bezeredy István, a könyvtár igazgatója elmondta, hogy öt év óta harcolnak

anyagaiért. De az eredmény semmi: anyagaikat nem kapták vissza.

Beszélttem dr. Bálint Alajossal, a Móra Ferenc Múzeum igazgatójával is. Elismerem, hogy a könyvtár kérésére jogos és közölte, hogy a könyvtár rövidesen visszakapja kéziratait, újságait, folyóiratait, könyveit. Hogy mikor? Az irodalmi múzeum felújításának terve már elkészült. A határidőket azonban még nem állapították meg.

Ennek valóban itt a legfőbb ideje. A tizenkettedik órában vagyunk. Újja kell rendezni az irodalmi múzeumot, a kéziratokat, másolatokat kell készítenni, a hiányzó új anyagot be kell szerezni. Ha most nem eszlelünk gyorsan és határozottan a múzeum, pótolhatatlan értékek vesznek karba.

Ökrös László

A valutaigénylés új rendje

Az Országos Takarékpénztár és az IBUSZ felhatalmazást kaptak a magyar állampolgárok utazási valutaigényléseinek lebonyolítására. Ezt a feladatot kijelölt budapesti és vidéki fiókjaik útján látják el. A Magyar Nemzeti Bank és fiókjai valutaigényléseket nem vesznek át.

Az utazások szempontjából elsősorban szombatjövő közeli szocialista országokba (Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, NDK, Lengyelország, Románia, Szovjetunió), és az egyéb szocialista országokba kiutazók valutáris ellátása az eddigi mértékben, a fenti szervek útján fog történni.

A nem szocialista országokba irányuló utazási forgalomban az 1964. évi egy személynek juttatható valutaellátás a múlt évi mértéknek megfelelő lesz. Valutaellátásra és valutában felmerülő utazási költségek fedezésére az tarthat igényt, aki a Magyar Nemzeti Banktól az OTP és az IBUSZ fiókjai útján benyújtott ilyen irányú valutaigénylésre előzetesen úgynevezett irérvényt kapnak. A turistacétra benyújtott utlevélkérelmeket az IBUSZ 1964. február 1-től csak a Nemzeti Bank valutáriszervevények egyidejű benyújtása esetén fogadják el. Ítogatató és más célú utlevélkérelmek az előző időszaknak megfelelően történni.

Az 1964. február 1. előtti turista jelzessel kiadott utlevelek valutaellátását, az utlevél érvényességi időtartamán belül, az OTP és az IBUSZ fiókjai, a Magyar

Nemzeti Bank külön ígérvénye nélkül bonyolítják le.

A Magyar Nemzeti Bank a nem szocialista országokba irányuló turistaforgalomban az erre rendelkezésre álló valutaösszegeből az idén elsősorban azoknak az igényt fogja kielégíteni, akik 1963-ban egyéni magánutazásban nem vettek részt.

Az IBUSZ, Express és a SZOT által szervezett társasutazásokban résztvevők valutakiutalásának rendje változatlan marad.

Az utazási forgalommal kapcsolatban felmerülő bármilyen valutáris kérdésre részletes tájékoztatást az Országos Takarékpénztár és az IBUSZ fiókjai nyújtanak. (MTI)

Az új ÉS A RÉGI

Pillanatképek a gázgyárból

A gázmű telepen hatalmas szénhegyek mögött magaslik a gáztartály. Az épületekben pedig a gáz »szülőszobája» van. Otthon kinyitjuk a csapot, azután szidjuk, hogy kicsi a láng. Itt a telepen pedig most a téli hidegben hősiesség erőfeszítéssel dolgoznak az emberek.

Püst, szálló korom mindenütt. Hatalmas, emeletig szökő retorták. Egyben-egyben 120 kiló szénét égetnek el hat óra alatt, a levegőtől elzárt térben. A 72 retortában termelt gáz különböző tisztítóberendezéseken megy keresztül. Megszűrik a kátránytól, az ammóniától, a naftalintól és kénfenéktől is. Nagy épület, hatalmas termek. Oránként 500—550 köbméter, négyezer kalóriájú gáz kerül ki innen a nagy tartályba. Egy napon tehát 12—13 ezer köbméter gázt nyerneik kőszinttechnológiai eljárással.

Jóval kisebb új épület. Tisztaság, rend. Néhány ember kezeli a berendezést. Itt nyelik a földgázból a keverőgázt. Oránként 1200 köbméter. Egy köbméter földgázból 5 köbméter keverőgáz lesz. Egy része nyers állapotban kerül a városi kevert gáz ereibe, másik része meg egy levegőbontós berendezésen megy keresztül, mielőtt a nagy tartályba jutna. Normális körülmények között ebből a három gázkomponensből állítják elő a városi gázt.

Naponta 30—34 ezer köbméter gáz a város igénye. Ennek nagyobb része tehát a kis épületekhez kerül. A hatalmas gépeket — ahol 100 év előtti módszerekkel és berendezésekkel rengeteg szénből, komplikáltan, hosszú folyamatokkal állítják elő a gázt — a csirás, mintázott vasdobozok fedik. Az új berendezés — 30 ezer köbméteres redukáló, ezüstösen kigyózó csövek — nem kevelkedik a magasban, nem terebélyesedik hatalmas termekben, csak éppen »enni kér» és dolgozik csendben, becsülettel.

Megkezdődött a mezőgazdasági könyvhónap

Asóthhámon rendezte meg tegnap, szombaton délután a Könyvbarát- és Olvasómozgalom Csongrád megyei akcióbizottsága a hagyományos mezőgazdasági könyvhónap megnyitó ünnepséget. A község művelődési otthonában rendezett könyvankéton Horváth Sándor, a Magyar mezőgazdaság című folyóirat főszerkesztője tartott előadást. A szakkönyvek és a folyóiratok szerepe a mezőgazdaság fejlesztésében című előadás után gyűlöcs- és zöldségtermesztési kisfilmeket mutattak be.

A megnyitó ünnepségre érkezett vendégeket a párt-szervezet székházában a község és a termelőszövetkezetek vezetői fogadták és beszélgettek a mezőgazdaság időszerű kérdéseiről.

A könyvhónap megnyitása alkalmából az asóthhámi könyvtárban mezőgazdasági szakkönyvekből kiállítás nyílt, a Faluélítő Könyvesbolt pedig »házi» háza» könyvtárustást szervezett.

Könyvankétot, könyvkiállítást rendeztek szombaton Mórasháson is. Itt Visnyovszki Zsigmond, a Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet kutatója tartott filmvetítéssel kísért előadást az őszibarack termesztéséről.